

TYMCZASOWE CELE OCHRONY DLA SIEDLISK PRZYRODNICZYCH ORAZ GATUNKÓW I ICH SIEDLISK, BĘDĄCYCH PRZEDMIOTAMI OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 WOLIN I UZNAM PLH320019, WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW UTRZYMANIA LUB ODTWORZENIA WŁAŚCIWEGO STANU OCHRONY

Siedlisko przyrodnicze lub gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ⁱ	Cel ochrony ⁱⁱ	Uwagi
1130 Estuaria	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 300 ha siedliska.	Źródło danych: <i>Standardowy formularz danych</i>
	Stan jakości wód (odczyn, tlen, azot ogólny, azot nieorganiczny, fosfor fosforanowy, fosfor ogólny, przezroczystość, chlorki).	Określenie celu po uzupełnieniu wiedzy na temat stanu jakości wód.	Na podstawie opublikowanej metodyki gatunków i siedlisk morskich.
	Charakter i modyfikacja brzegów	Utrzymanie aktualnego stanu brzegów, stopień przekształcenia nie większy niż 30% długości linii brzegowej (U1).	Na podstawie opublikowanej metodyki gatunków i siedlisk morskich.
	Zabudowa techniczna	Utrzymanie aktualnego stopnia zabudowy technicznej - maksymalnie 2 elementy zabudowy technicznej (U1).	Na podstawie opublikowanej metodyki gatunków i siedlisk morskich.
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).	Siedlisko obejmuje Starą Świnę wraz z przylegającymi do niej kanałami. Ocena siedliska – U1, obniżona z powodu stopnia przekształcenia brzegów (istniejących umocnień, obwałowań, przystani, budynków itp.). Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na dokonane przekształcenia brzegów (istniejące umocnienia, obwałowania, przystanie, budynki itp.).
1210 Kidzina na brzegu morskim	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska 1,5 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019). Z uwagi na genezę, powierzchnia siedliska ulega dynamicznym i bardzo szybkim zmianom zarówno w czasie jak też w przestrzeni. Jest to siedlisko nietrwałe, niszczone przez fale morskie, ale też zagrożone przez czynniki antropogeniczne. Jednakże podobnie jak w przypadku większości siedlisk występujących w obszarze należy uznać,

			<p>iz wprowadzona do pierwotnego SDF wartość jest istotnie przeszacowana. Wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Zespołu Realizacyjnego (WZR) tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego oraz prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO.</p>
	Gatunki charakterystyczne	Gatunki charakterystyczne i wyróżniające (m.in.: <i>Cakile maritima</i> , <i>Atriplex prostrata</i> , <i>Salsola kali</i> , <i>Honckenya peploides</i> , <i>Leymus arenarius</i> , <i>Petasites spurius</i>) występują na co najmniej 25% stanowisk siedliska (U1).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015) - zmodyfikowano po uwzględnieniu specyfiki regionalnej.
	Naturalna działalność fal i sztormów	Naturalna działalność fal i sztormów ograniczona tylko na niewielkim odcinku brzegu w zasięgu siedliska (do 30%) – FV.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Występowanie gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie.	Brak gatunków obcych (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Zniszczenia mechaniczne.	Brak zniszczeń lub zniszczenia obejmują do 10% płatów siedliska (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Zaśmiecenie	Brak zaśmieceń lub ich udział w płatach siedliska nie przekraczający 10% w materiale wyrzuconym przez morze (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub poprawę stanu poszczególnych wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na zubożenie florystyczne płatów siedliska w obszarze.
1230 Klify nadmorskie na wybrzeżu Bałtyku	Powierzchnia	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska 60 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013).</p> <p>Biorąc pod uwagę dynamikę procesów zachodzących na brzegach morskich, złożoną budowę geologiczną oraz specyficzne uwarunkowania morfologiczne, tj. strome brzegi</p>

		<p>morskie, siedlisko to występuje przede wszystkim w granicach Wolińskiego Parku Narodowego na ponad 55 ha (klify aktywne-żywe zajmują w parku ok. 65 % linii wybrzeża). Natomiast pozostały zasób siedliska znajdujący się poza parkiem obejmuje klify nieaktywne-martwe nad Zalewem Szczecińskim. Na pozostałym terenie nie występowały i nie występują odpowiednie warunki do wykształcenia się tego typu siedliska. Ponadto klify w obrębie obszaru objęte są Państwowym Monitoringiem Środowiska. Wg sporządzonych raportów nie zanotowano istotnego ubytku tego siedliska w obszarze. Mając na uwadze powyższe, należy uznać, iż wprowadzona w SDF powierzchnia jest wartością przeszacowaną. Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego oraz prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO.</p>
	Stabilność ściany klifu	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.
	Nachylenie stoku/ściany klifu	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.
	Tempo cofania klifu	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.
	Zjawiska geodynamiczne na stoku	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.
	Stan zachowania dolnej części klifu	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.
	Obecność charakterystycznych roślin zielnych	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.

	Obecność charakterystycznych krzewów	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.	
	Obecność drzew	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.	
	Odnowienia, osobniki juwenilne wśród krzewów i drzew	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.	
	Liczba gatunków roślin zielnych rosnących na stoku	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.	
	Procent pokrycia stoku roślinnością w stosunku do odkrytych powierzchni	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.	
	Ogólny cel ochrony	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg morski.	Siedlisko występuje w obszarze w postaci dwóch podtypów: klifów aktywnych (żywych) na wybrzeżu Bałtyku oraz klifów nieaktywnych (martwych) nad Zalewem Szczecińskim. Brak aktualnie rzetelnej oceny stanu uwzględniającej występowanie obu podtypów siedliska. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie aktualnego stanu oraz niezakłóconych procesów kształtujących brzeg morski.
1330 solniska nadmorskie	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 250 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013).</p> <p>W ramach sporządzenia dokumentacji PZO oraz dokumentacji do planu ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego stwierdzono płaty siedliska, które były oceniane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (raport z 2009 r.). Solniska, podobnie jak pozostałe siedliska nieleśne narażone są na zanik spowodowany zaprzestaniem użytkowania kośnego i/lub pastwiskowego a także istnieniem barier, ale czynniki te nie są na tyle silne, by móc wyjaśnić tak znaczący spadek ich powierzchni podawanej w SDF (492,67 ha). Ponadto brak materiałów pierwotnych wskazujących lokalizację siedliska 1330 w obszarze oraz materiałów zawierających ich szczegółową charakterystykę uniemożliwiają odniesienie się do rzeczywistych stwierdzeń występowania płatów tego siedliska w obszarze, w szczególności w części obszaru poza WPN. Podobnie jak w</p>

			przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego oraz prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO.
	Gatunki charakterystyczne	<p>Halofity i „bazowe” gatunki indyferentne pokrywają co najmniej 40% łącznej powierzchni płatów siedliska (FV). Są to m.in. następujące taksony: <i>Salicornia europaea</i>, <i>Aster trifolium</i>, <i>Glaux maritima</i>, <i>Triglochin maritimum</i>, <i>Juncus gerardi</i>, <i>Plantago maritima</i>, <i>Spergularia salina</i>, <i>Atriplex prostrata</i> subsp. <i>prostrata</i> var. <i>salina</i>, <i>Blysmus rufus</i>, <i>Puccinellia distans</i>, <i>Lotus tenuis</i>, <i>Trifolium fragiferum</i>, <i>Schoenoplectus tabernaemontani</i>, <i>Bolboschoenus maritimus</i>, <i>Festuca arundinacea</i>, <i>Plantago winteri</i>, <i>Agrostis stolonifera</i>, <i>Carex cuprina</i>, <i>Odontites serotina</i>, <i>Carex cuprina</i>, <i>Blysmus compressus</i>, <i>Eleocharis uniglumis</i>, <i>Carex distans</i>, <i>Potentilla anserina</i>.</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 1330 (2012).
	Gatunki dominujące	<p>Halofity obligatoryjne i fakultatywne osiągają przynajmniej połowę udziału spośród grupy halofitów i gatunków indyferentnych (FV). Utrzymanie lub osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 1330 (2012).
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew	<p>Brak lub pokrycie nieprzekraczające 5% (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 1330 (2012).

	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Udział gatunków ekspansywnych nie przekracza 25% łącznego udziału gatunków w płatach (U1). Są to m.in.: <i>Phragmites australis</i>, <i>Juncus effusus</i>, <i>Deschampsia caespitosa</i>, <i>Elymus repens</i>, <i>Holcus lanatus</i>.</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 1330 (2012).
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Brak lub udział gatunków obcych < 10% (FV).</p> <p>Utrzymanie lub osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 1330 (2012).
	Struktura przestrzenna płatów siedliska	Utrzymanie aktualnej, częściowo zaburzonej (płaty w części izolowane) struktury przestrzennej w kompleksie siedlisk powiązanych ekologicznie (U1).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 1330 (2012).
	Zasilanie wodami słonymi	<p>Utrzymanie swobodnego dopływu/ podsiąkania wód słonych/słonawych (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 1330 (2012).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1)	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez dwa podtypy: halofilne łąki i pastwiska, halofilne półszuwały. Ocena stanu – U1, obniżona głównie z powodu podwyższonego udziału gatunków niepożądanych, ekspansywnych, oraz znacznej fragmentacji płatów. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub poprawę stanu poszczególnych wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na podwyższony udział gatunków niepożądanych, ekspansywnych, oraz znaczną fragmentację płatów.
2110 Inicjalne stadia nadmorskich wydm białych	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 12 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019).</p> <p>Wg obecnego SDF siedliska wydmore (2110, 2120, 2130) zajmują łącznie ponad 1750 ha, które z uwagi na swoją genegę i lokalne uwarunkowania nie mogłyby fizycznie we</p>

			<p>wskazanej powierzchni występować w granicach tego obszaru. W granicach Wolińskiego Parku Narodowego siedlisko to ma charakter nieciągłych małopowierzchniowych płatów. Jego występowanie jest silnie zmienne nawet w skali roku (na linii brzegowej, w granicach WPN przeważają klify, których obecność wyklucza występowanie na tych samych odcinkach wybrzeża siedlisk wydmowych). Z kolei na pozostałej części obszaru znajdującej się już poza granicami parku, niemalże cały odcinek wybrzeża wysycony jest układającymi się pasmowo siedliskami wydmowymi tj. inicjalnymi wydmami białymi (2110), wydmami białymi (2120) oraz wydmami szarymi (2130). Płaty siedliska 2110 są tutaj dobrze reprezentowane. Podobnie jak w przypadku kidziny, czynnikami sprzyjającymi utracie powierzchni 2110 jest abrazja brzegu morskiego (sztormy występujące głównie jesienią), presja ruchu turystycznego, fragmentacja oraz wąskie pasy terenu zajmowane przez siedlisko. Te negatywne czynniki oddziaływały negatywnie zarówno na etapie tworzenia pierwszego SDF, jak i obecnie. Jednakże ww. oddziaływania nie są na tyle silne, by móc wyjaśnić tak znaczący spadek ich powierzchni. Mając na uwadze powyższe, należy uznać, iż wprowadzona w SDF powierzchnia jest wartością przeszacowaną. Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko 2110 wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego oraz prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO.</p>
	<p>Gatunki charakterystyczne.</p>	<p>Gatunki charakterystyczne w płatach siedliska występują liczniej niż pojedynczo (FV). Są to następujące taksony: <i>Honckenya peploides</i>, <i>Cakile maritima</i>, <i>Ammophila arenaria</i>, <i>Leymus arenarius</i>, <i>Agropyron junceum</i>, <i>Salsola kali</i>.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2110 (2015).</p>

		Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.	
	Kondycja i forma wzrostu wydmotwórczych gatunków traw	Co najmniej 5% z łącznego udziału gatunków wydmotwórczych traw kwitnie i owocuje (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2110 (2015).
	Występowanie akumulacji/abrazji.	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg wydmy.	
	Występowanie gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie	Brak gatunków obcych ekologicznie lub geograficznie (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2110 (2015).
	Zniszczenia mechaniczne	Brak zniszczeń mechanicznych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2110 (2015).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1) .	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie aktualnego stanu oraz niezakłóconych procesów kształtujących brzeg wydmy. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na obniżoną kondycję i formy wydmotwórczych gatunków traw. Aktualna ocena siedliska – U1, wynika z obniżonej kondycji i formy wydmotwórczych gatunków traw. Ponadto siedlisko wykazuje się dużą dynamiką zależną od procesów zależną od procesów przebiegających na styku plaży i systemu wydmy.
2120 nadmorskie wydmy białe (<i>Elymo-Ammophiletum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 15 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013), Wg obecnego SDF siedliska wydmy (2110, 2120, 2130) zajmują łącznie ponad 1750 ha, które z uwagi na swoją genezę i lokalne uwarunkowania nie mogłyby fizycznie we wskazanej powierzchni występować w granicach tego obszaru. W granicach Wolińskiego Parku Narodowego siedlisko 2120 zajmuje 1,42 ha (brzeg klifowy wyklucza

		<p>jednoczesne występowanie wydm), pozostały zasób siedliska znajduje się już poza jego granicami, gdzie niemalże cały odcinek wybrzeża wysycony jest układającymi się pasmowo siedliskami wydмовymi tj. inicjalnymi wydмami białymi (2110), wydмami białymi (2120) oraz wydмami szarymi (2130). Płaty siedliska 2120 są tutaj dobrze reprezentowane. Jednakże dawne nasadzenia wierzby ostrolistnej i wierzby wawrzynkowej wykonane w celu stabilizacji wydм zniekształcają w pewnym stopniu siedlisko i utrudniają rozwój gatunków charakterystycznych. Gatunki obce występowały zarówno na etapie tworzenia pierwszego SDF, jak i obecnie. Obecność tych gatunków ma wpływ na ocenę stanu ochrony, jednakże nie jest czynnikiem determinującym zasób siedliska w obszarze. Jednakże ww. oddziaływania nie są na tyle silne, by móc wyjaśnić tak znaczący spadek ich powierzchni. Mając na uwadze powyższe, należy uznać, iż wprowadzona w SDF powierzchnia jest wartością przeszacowaną. Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko 2120 wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego oraz prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO.</p>	
	Gatunki charakterystyczne	<p>Gatunki charakterystyczne w płatach siedliska występują liczniej niż pojedynczo (FV). Są to następujące taksony: <i>Ammophila arenaria</i>, <i>Leymus arenarius</i>, <i>Eryngium maritimum</i>, <i>Lathyrus japonicus</i> subsp. <i>japonicus</i>, <i>xCalammophila baltica</i>, <i>Carex arenaria</i>, <i>Festuca rubra</i> subsp. <i>arenaria</i> (=villosa).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2120 (2015).
	Gatunki nitrofilne	Brak gatunków nitrofilnych (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2120 (2015).

		Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	
	Kondycja i kwitnienie/owocowanie gatunków traw	Co najmniej 5% z łącznego udziału gatunków wydmotwórczych traw kwitnie i owocuje (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2120 (2015).
	Występowanie akumulacji/abrazji.	Utrzymanie naturalnych procesów kształtujących brzeg wydmowy.	
	Zniszczenia mechaniczne	Brak zniszczeń mechanicznych (FV). Utrzymanie lub osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2120 (2015).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1)	Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników oraz zachowanie niezakłóconych procesów kształtujących brzeg wydmowy. Aktualna ocena siedliska – U1, wynika z obniżonej kondycji i formy wydmotwórczych gatunków traw, nielicznych śladów zniszczeń mechanicznych oraz nasadzeń gatunków obcych utrwalających wydmy. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na obniżoną kondycję i formy wydmotwórczych gatunków traw, nielicznych śladów zniszczeń mechanicznych oraz nasadzeń gatunków obcych utrwalających wydmy. Ponadto siedlisko jest stosunkowo niestabilne, znajdujące się pod ciągłym wpływem wiatrów morskich oraz sztormowej działalności morza.
2130* nadmorskie wydmy szare <i>Celem ochrony jest</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 50 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013). Wg obecnego SDF siedliska wydmy (2110, 2120, 2130) zajmują łącznie ponad 1750 ha, które z uwagi na swoją genezę i lokalne uwarunkowania nie mogłyby fizycznie we wskazanej powierzchni występować w granicach tego obszaru. W granicach Wolińskiego Parku Narodowego siedlisko 2120 zajmuje minimalną powierzchnię 0,18 ha

			<p>(brzeg klifowy wyklucza jednocześnie występowanie wydm), Pozostały zasób siedliska znajduje się już poza jego granicami, gdzie niemalże cały odcinek wybrzeża wysycony jest układającymi się pasmowo siedliskami wydmowymi tj. inicjalnymi wydmami białymi, wydmami białymi oraz wydmami szarymi. Podobnie jak w przypadku wydmy białej, w obrębie siedliska 2130 ocenę stanu ochrony obniża obecność gatunków obcych, ale także sukcesja leśna. Jednakże siedlisko posiada stosunkowo dobre perspektywy ochrony, gdzie przy zintensyfikowaniu działań prowadzących do eliminacji tych gatunków będzie możliwe uzyskanie oceny FV oraz utrzymanie obecnej powierzchni zajmowanej przez siedlisko. Te negatywne czynniki oddziaływały negatywnie na siedlisko zarówno na etapie tworzenia pierwszego SDF, jak i obecnie. Jednakże ww. oddziaływania nie są na tyle silne, by móc wyjaśnić tak znaczący spadek ich powierzchni (spadek o ok. 740 ha). Mając na uwadze powyższe, należy uznać, iż wprowadzona w SDF powierzchnia jest wartością przeszacowaną. Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko 2110 wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego oraz prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO.</p>
	<p>Charakterystyczna kombinacja florystyczna</p>	<p>Występują co najmniej 3 gatunki charakterystyczne i wyróżniające dla zespołu, warstwa porostowo mszysta z pokryciem > 50% (FV). Są to m.in. następujące taksony: <i>Jasione montana var. litoralis</i>, <i>Hieracium umbellatum var. dunense</i>, <i>Viola tricolor var. maritima</i>, <i>Artemisia campestris subsp. sericea</i>, <i>Eryngium maritimum</i>, <i>Epipactis atrorubens</i>, <i>Carex arenaria</i>, <i>Festuca polesica</i>, <i>Festuca rubra subsp. arenaria</i>, <i>Corynephorus</i></p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).</p>

		<p><i>canescens</i>, <i>Lathyrus japonicus</i> subsp. <i>japonicus</i>, <i>Helichrysum arenarium</i>.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Brak gatunków obcych (FV).</p> <p>Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze (aktualnie w obrębie części stanowisk stwierdzono nasadzenia obcych gatunków z rodzajów: <i>Salix</i>, <i>Elaeagnus</i>, <i>Rosa</i>).</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Brak lub występują nielicznie < 5% (np. <i>Ammophila arenaria</i>) - FV.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).
	Obecność nalotu drzew	<p>Brak nalotów lub pojedyncze siewki - pokrycie < 1 w skali B-B (FV).</p> <p>Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze (aktualnie w obrębie części stanowisk stwierdzono znaczne pokrycie nalotami <i>Pinus sylvestris</i>).</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).
	Gatunki nitrofilne	<p>Brak lub występują sporadycznie (< 1%) – FV.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).
	Występowanie abrazji	<p>Utrzymanie aktualnego zasięgu wydm w obrębie wybrzeża akumulacyjnego (FV).</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).
	Obecność krzewów i krzewinek	<p>Brak lub występują sporadycznie, pokrycie < 1 w skali B-B (FV).</p> <p>Osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).

	Zniszczenia mechaniczne	Brak zniszczeń mechanicznych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2130 (2010).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie właściwym (FV).	Siedlisko obejmuje ustabilizowane wydmy porośnięte niskimi murawami psammofilnymi <i>Helichryso – Jasionetum litoralis</i> . Aktualna ocena siedliska – U2, wynika głównie ze znacznego pokrycia nalotami drzew, zielnymi gatunkami ekspansywnymi oraz z podwyższonego udziału gatunków obcych utrwalających wydmy. Jednakże przy zastosowaniu właściwych działań ochronnych stan właściwy (FV) jest możliwy do osiągnięcia w okresie długofalowym.
2140* Nadmorskie wrzosowiska bażynowe	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska 0,2 ha z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Zródło danych: płat siedliska monitorowany w ramach PMS na terenie LP. Według źródeł (Państwowy Monitoring Środowiska) siedlisko występuje w oddz. 175c Leśn. Lubiewo Nadl. Międzyzdroje, zajmując powierzchnię 0,2 ha. Jest to jedyna znana lokalizacja 2140 w obszarze. Historycznie wykazywany płat 2140 znajdował się w granicach Wolińskiego Parku Narodowego, gdzie jako jedyny ulokowany był na zapleczu wydmy szarej, ale uległ sukcesji w kierunku wilgotnej postaci boru bażynowego. Zgodnie z raportami PMS, na przestrzeni 10 lat (raporty z 2008, 2014 oraz 2018 r.) powierzchnia siedliska nie uległa zmianie z U1 na FV. Zgodnie z powyższym, podobnie jak w przypadku większości siedlisk występujących w obszarze należy uznać, iż wprowadzona do pierwotnego SDF wartość jest istotnie przeszacowana. Wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000.
	Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Występują co najmniej 2 typowe krzewinki (<i>Empetrum nigrum</i> – obligatoryjnie, <i>Calluna vulgaris</i> , <i>Salix arenaria</i> , <i>Vaccinium vitis-idaea</i>) oraz bogata warstwa mszysto-porostowa (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).
	Obce gatunki inwazyjne	Obecność 1 gatunku inwazyjnego (np. <i>Campylopus introflexus</i>) o pokryciu < 5% (U1).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).

	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak gatunków ekspansywnych (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).
	Obecność nalotu drzew	Obecność nalotów drzew do 10% pokrycia (U1). Podniesienie oceny z U2 na U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).
	Gatunki nitrofilne	Brak gatunków nitrofilnych (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).
	Stan populacji gatunków wskaźnikowych	Bardzo dobra żywotność, bujny wzrost, obfite kwitnienie i owocowanie krzewinek (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).
	Występowanie abrazji	Brak (płat siedliska znacznie oddalony od brzegu morskiego) – FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).
	Zniszczenia mechaniczne	Brak zniszczeń mechanicznych (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 2140 (2010).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1).	Siedlisko reprezentowane w obszarze niewielki płat wrzosowiska brusznicowo-bałynowego <i>Empetrum nigrum</i> – <i>Vaccinium vitis-idaea</i> w otoczeniu borów bałynowych na wydmach. Aktualna ocena stanu: U2 (uwarunkowana > 40 % pokryciem płatu nalotami sosen oraz brzoź). Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu właściwego (FV). Jednakże zakłada się poprawę obecnego złego stanu (U2) do stanu niezadowolającego (U1) poprzez eliminację nalotu drzew do 10 % pokrycia.
2180 Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 1800 ha siedliska.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013), dokumentacja LP (2021). Siedlisko stwierdzono na większej powierzchni (wzrost o ponad 1680 ha), niż na wymienionej w obecnym SDF. Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko 2180 wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac (w tym uwzględnienia pełnej definicji siedliska zawartej w krajowych i europejskich poradnikach uznających za siedlisko 2180 także postacie regeneracyjne oraz konieczności ujednolicenia

			interpretacji siedliska w całym regionie) przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego, prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO oraz badań terenowych przeprowadzonych w latach 2019-2021 na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Międzyzdroje. Planowane złożenie wniosku o zmianę SDF.
	Gatunki charakterystyczne	<p><u>Występowanie całego spektrum gatunków charakterystycznych/wskaźnikowych runa dla każdego z podtypów siedliska w obrębie przynajmniej 75% stanowisk siedliska</u> (dla <i>Empetro nigri-Pinetum</i> występowanie przynajmniej jednego z następujących taksonów: <i>Emperum nigrum</i>, <i>Goodyera repens</i>, <i>Moneses uniflora</i>, <i>Linnaea borealis</i>, <i>Listera cordata</i>, <i>Carex arenaria</i>, <i>Orthilia secunda</i>, <i>Chimaphila umbellata</i>, <i>Pyrola media</i>, <i>Pyrola chlorantha</i>; dla <i>Betulo-Quercetum</i> oraz <i>Fago-Quercetum</i> kompozycji florystycznej w zależności od wariantów wilgotnościowych i troficznych z udziałem następujących taksonów: <i>Lonicera periclymenum</i>, <i>Molinia caerulea</i>, <i>Pteridium aquilinum</i>, <i>Stellaria holostaea</i>, <i>Lonicera xylosteum</i>, <i>Luzula pilosa</i>, <i>Lathyrus montanus</i>.</p> <p>Drzewostan boru bażynowego buduje sosna pospolita, w obrębie pozostałych podtypów dominują rodzime gatunki dębów, brzoź, buk, osika, z dopuszczalnym podwyższonym udziałem sosny w płatach najuboższych (do 50%). Bujne podszyty i podrosty tworzą ponadto: jarzab pospolity, kruszyna, leszczyna, czeremcha zwyczajna, porzeczka czerwona, porzeczka alpejska, jesion, gatunki rodzime budujące drzewostan.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). W płatach <i>Betulo-Quercetum</i> występuje większość gatunków charakterystycznych (z uwzględnieniem zmienności siedliskowej) – ocena FV, w borze bażynowym łączny udział gatunków charakterystycznych na transekcje minimum 5% pokrycia – ocena U1 (występowanie co najmniej 3 gatunków z listy charakterystycznych/wskaźnikowych – ocena FV).

	<p>Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy</p>	<p>W każdej warstwie zbiorowiska dominują gatunki właściwe dla siedliska. W <i>Betulo-Quercetum</i> w postaci najuboższej dopuszczalny udział sosny w drzewostanie do 50%.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).</p>
	<p>Obce gatunki inwazyjne w podszybie i runie</p>	<p>Występowanie obcych gatunków inwazyjnych (czeremcha amerykańska, oliwnik srebrzysty, róża pomarszczona, karagana syberyjska, dąb czerwony i inne), na poziomie co najwyżej pojedynczych egzemplarzy niewskazujących na ekspansję (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Osiągnięcie oceny FV z uwagi niepełną efektywność metod zwalczania gatunków obcych trudne do realizacji.</p>
	<p>Struktura wiekowa</p>	<p>Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV).</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Prognozuje się osiągnięcie wskaźnika udziału >10% starych drzew w perspektywie 40 lat poprzez systematyczne jego zwiększanie. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.</p>
	<p>Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie</p>	<p>Utrzymanie płatów siedliska bez gatunków obcych ekologicznie. Obecne co najwyżej pojedyncze egzemplarze nie wskazujące na ekspansję (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).</p>
	<p>Gatunki obce geograficznie w drzewostanie i podroście</p>	<p>Utrzymanie płatów siedliska bez gatunków obcych geograficznie. Obecne co najwyżej</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).</p>

		<p>pojedyncze egzemplarze nie wskazujące na ekspansję (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	
	Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 5m ³ /ha (FV).	Wg metodyki GIOŚ (2015). Prognozuje się osiągnięcie wskaźnika udziału martwego drewna >5m ³ /ha w perspektywie 40 lat. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
	Naturalne odnowienie drzewostanu	<p>Występuje obficie, reaguje na prześwietlenia (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	<p>Brak znaczących śladów zniszczenia runa i gleby (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).	Siedlisko reprezentowane przez podtypy: – bór bażynowy <i>Empetro nigri – Pinetum</i> , kwaśny las brzoźowo-dębowy <i>Betulo-Quercetum</i> , las bukowo-dębowy <i>Fago-Quercetum</i> . Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników (w pewnych przypadkach jeśli pozwolą na to naturalne procesy). Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na podwyższony udział gatunków obcych w drzewostanie i podszycie, podwyższony udział sosny w drzewostanie oraz zubożenie florystyczne runa (dot. boru bażynowego).

2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 0,8 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019).</p> <p>Obecność siedliska w obszarze wykazały jedynie prace terenowe przeprowadzone w 2018 r, będące podstawą do sporządzenia dokumentacji PZO. Stwierdzono tutaj murawy szczotlichowe z udziałem typowych dla nich taksonów charakterystycznych, które wykształciły się na podłożu piaszczystym (częściowo pod linią energetyczną). Murawy te zaklasyfikowano do siedliska 2330, mimo, iż nie zajmują one naturalnej wydmy. Definicja siedliska w Interpretation Manual (...) 2007 uwzględnia bowiem występowanie muraw szczotlichowych na piaskach fluwioglacjalnych. W zasięgu gruntów administrowanych przez Nadl. Międzyzdroje (prace terenowe z 2020 r.) oraz na terenie Wolińskiego Parku Narodowego siedlisko to nie występuje. Brak materiałów pierwotnych wskazujących lokalizację siedliska 1330 w obszarze oraz materiałów zawierających ich szczegółowa charakterystykę uniemożliwiają odniesienie się do rzeczywistych stwierdzeń występowania płatów tego siedliska w obszarze, Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Potwierdza to również wielkość powierzchni 2330 – 49,27 ha, która jest taka sama dla siedlisk 1210, 3140, 6120, 6210, 6410, 7110, 7140, 7150.</p>
	Gatunki charakterystyczne	<p>Występowanie co najmniej 3 gatunków charakterystycznych dla związku i zespołu <i>Corniculario-Corynephorum canescentis</i> (U1).</p> <p>W obrębie stanowiska są to następujące taksony: <i>Corynephorus canescens</i>, <i>Jasione montana</i>, <i>Spergula morisonii</i>.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Pokrycie krzewami i podrostami drzew do 40% (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Gatunki ekspansywne	Utrzymanie pokrycia gatunkami ekspansywnymi (np. <i>Agrostis capillaris</i>) < 30% (ocena U2).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).

	Obce gatunki inwazyjne	Brak gatunków inwazyjnych (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Występowanie procesów eolicznych	Brak możliwości wpływu na ocenę wskaźnika – U2 (utrwalone wydmy), utrzymanie naturalnych procesów.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Inne zniekształcenia	Brak zniekształceń (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie złym (U2)	Siedlisko stwierdzone na 1 stanowisku w obszarze, reprezentowane przez luźne murawy szczotlichowe <i>Corniculario-Corynephorum canescentis</i> wykształcone na piaskach fluwioglacjalnych. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie aktualnego stanu wskaźników oraz zasięgu siedliska. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na brak procesów eolicznych kształtujących ten typ siedliska.
3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic	Powierzchnia siedliska	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	Planowane złożenie wniosku o zmianę SDF skutkującą usunięciem siedliska z SDF. Badania terenowe przeprowadzone w 2018 r. (PZO) oraz w 2020 r. (LP), a także dokumentacja do planu ochrony WPN potwierdziły brak siedliska w obszarze. Siedliska 3140 nie wykazują również materiały pochodzące sprzed kilkunastu lat, które posłużyły do opracowania SDF dla obszaru. Pozwala to sadzić, iż na etapie sporządzania SDF siedlisko 3140 zostało mylnie wprowadzone do SDF i uznane za przedmiot ochrony. Niemalże wszystkie jeziora występujące w obszarze (poza jeziorem dystroficznym w rez. przyrody „Łuniewo”) stanowią siedlisko 3150.
	Wskaźniki specyficznej struktury i funkcji	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	
3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 270 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013).

zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>			Siedlisko stwierdzono na większej powierzchni (wzrost o ponad 80 ha), niż na wymienionej w obecnym SDF. Planowane złożenie wniosku o zmianę SDF.
	Charakterystyczna kombinacja zbiorowisk	Występuje naturalna różnorodność fitocenotyczna zbiorowisk, obecne nymfeidy i elodeidy. Udział pleustofitów w jeziorach do 25% (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
	Gatunki wskazujące na degenerację siedliska	Brak gatunków obcych i inwazyjnych, dopuszcza się obecność <i>Elodea canadensis</i> (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
	Barwa wody	Barwa słabo zielona do zielonej, słabo przezroczysta, brązowo-przezroczysta (U1 – FV). Utrzymanie obecnych ocen FV/U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
	Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Przewodność < 600 µS/cm (FV). Utrzymanie obecnych ocen FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
	Przezroczystość wody	Widzialność krążka Secchiego > 1m (U1-FV). Utrzymanie lub osiągnięcie ocen FV/U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).
	Odczyn wody	pH 6,5 – 9 (U1-FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 3150 (2012).

		Utrzymanie obecnych ocen FV/U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1)	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez 1 podtyp - jeziora eutroficzne. Obecna ocena siedliska to U1/U2 na co decydujący wpływ miały obniżone oceny wskaźnika przezroczystości. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na obniżone oceny wskaźnika przezroczystości.
3270 Zalewane muliste brzegi rzek	Powierzchnia siedliska	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	Planowane złożenie wniosku o zmianę SDF, skutkujące obniżeniem oceny reprezentatywności z B na D. Siedlisko zostało wykazane jedynie w granicach Wolińskiego Parku Narodowego. Na pozostałym terenie tego typu siedliska nie potwierdziły badania terenowe przeprowadzone w 2018 (PZO) i w 2020 r. (LP). Siedlisko w granicach WPN ma charakter nieciągłych, małopowierzchniowych płatów o liniowym przebiegu wzdłuż brzegów wód. Jego występowanie, wielkość i stopień wykształcenia są silnie zmienne, nawet w skali roku. Ze względu na znikomą powierzchnię oraz niestabilność proponuje się zniesienie siedliska z listy przedmiotów ochrony, jednakże pozostawienie w SDF z oceną D.
	Wskaźniki specyficznej struktury i funkcji	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	
6120* Ciepłolubne śródlądowe murawy napiaskowe	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 4,5 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013). Obecność siedliska w obszarze wykazały prace terenowe przeprowadzone w 2018 r, będące podstawą do sporządzenia dokumentacji PZO oraz dokumentacja do planu ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego. Brak materiałów pierwotnych wskazujących lokalizację siedliska 6120 w obszarze oraz materiałów zawierających ich szczegółową charakterystykę uniemożliwiają odniesienie się do rzeczywistych stwierdzeń występowania płatów tego siedliska w obszarze, Podobnie jak w przypadku pozostałych

			obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Potwierdza to również wielkość powierzchni 6120 – 49,27 ha, która jest taka sama dla siedlisk 1210, 2330, 3140, 6210, 6410, 7110, 7140, 7150.
	Gatunki charakterystyczne	<p>Występują co najmniej 3 spośród niżej wymienionych gatunków charakterystycznych: <i>Silene otites</i>, <i>Silene tatarica</i>, <i>Chondrilla juncea</i>, <i>Veronica spicata</i>, <i>Koeleria glauca</i>, <i>Potentilla arenaria</i>, <i>Festuca psammophila</i>, <i>Dianthus carthusianorum</i>, <i>Helichrysum arenarium</i> (oraz gatunki przechodzące z klasy <i>Festuco-Brometea</i>) – U1.</p> <p>Utrzymanie ocen U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6120 (2010) po modyfikacji wynikającej z lokalnych uwarunkowań.
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew	<p>Pokrycie podrostów drzew i krzewów < 10% (FV).</p> <p>Osiągnięcie lub utrzymanie oceny FV w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6120 (2010).
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Brak lub ewentualnie jeden gatunek (np. <i>Calamagrostis epigejos</i>) występujący pojedynczo (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6120 (2010).
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Brak gatunków inwazyjnych (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6120 (2010).
	Struktura przestrzenna płatów muraw	<p>Płaty siedliska przynajmniej w obrębie 75% stanowisk występują w mozaice przestrzennej ze zbiorowiskami półnaturalnymi powiązanymi ekologicznie (murawy, wrzosowiska, poręby,</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6120 (2010) po modyfikacji wynikającej z lokalnych uwarunkowań.

		łąki świeże, ubogie pastwiska, czyżnie, skraje lasów itp.) – U1.	
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez zbiorowiska muraw ze związku <i>Koelerion glaucae</i> oraz <i>Vicio-Potentillion</i> . Obecna ocena U1/U2 uwarunkowana jest znacznym rozproszeniem oraz izolacją niewielkich płatów. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu FV.
6210* Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 0,2 ha siedliska.	Źródło danych: operaty szczegółowe WPN (2013).
	Gatunki charakterystyczne	<p>Występują co najmniej 3 spośród niżej wymienionych gatunków typowych dla kadłubowych muraw w obszarze: <i>Bromus erectus</i>, <i>Phleum phleoides</i>, <i>Linum catharticum</i>, <i>Carex flacca</i>, <i>Potentilla arenaria</i>, <i>Clinopodium vulgare</i>, <i>Anthericum liliago</i>, <i>Centaurea stoebe</i> (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6210 (2010) po modyfikacji wynikającej z lokalnych uwarunkowań.</p> <p>Obecność siedliska w obszarze wykazały prace terenowe przeprowadzone w 2018 r, będące podstawą do sporządzenia dokumentacji PZO oraz dokumentacja do planu ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego. Brak materiałów pierwotnych wskazujących lokalizację siedliska 6210 w obszarze oraz materiałów zawierających ich szczegółową charakterystykę uniemożliwiają odniesienie się do rzeczywistych stwierdzeń występowania płatów tego siedliska w obszarze, Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Potwierdza to również wielkość powierzchni 6210 – 49,27 ha, która jest taka sama dla siedlisk 1210, 2330, 3140, 6120, 6410, 7110, 7140, 7150.</p>
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew	<p>Pokrycie podrostów drzew i krzewów < 10% (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6210 (2010).

	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak lub ewentualnie jeden gatunek (np. <i>Calamagrostis epigejos</i> , <i>Rubus sp.</i>) występujący pojedynczo (FV). Utrzymanie oceny FV w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6210 (2010).
	Obce gatunki inwazyjne	Brak gatunków inwazyjnych (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6210 (2010).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1)	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez kałużowe zbiorowiska nawapiennych muraw z klasy <i>Festuco-Brometea</i> . Obecna ocena U1 uwarunkowana jest zubożeniem florystycznym (wynikającej także z niewielkiej powierzchni oraz izolacji regionalnej). Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu FV ze względu na zubożenie florystyczne, niewielką powierzchnię płatów oraz izolację regionalną.
6410 Zmienne wilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 3 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: operaty szczegółowe WPN (2013). Obecność siedliska w obszarze wykazała tylko dokumentacja do planu ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego. Brak materiałów pierwotnych wskazujących lokalizację siedliska 6410 w obszarze oraz materiałów zawierających ich szczegółową charakterystykę uniemożliwiają odniesienie się do rzeczywistych stwierdzeń występowania płatów tego siedliska w obszarze. Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Potwierdza to również wielkość powierzchni 6410 – 49,27 ha, która jest taka sama dla siedlisk 1210, 2330, 3140, 6120, 6210, 7110, 7140, 7150.
	Struktura przestrzenna płatów siedliska	Średni stopień fragmentacji płatów (płaty od kilkunastu do kilkudziesięciu arów) – U1.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012) po modyfikacji wynikającej z lokalnych uwarunkowań.

		Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	
	Gatunki typowe	<p>Występują co najmniej 5 spośród niżej wymienionych gatunków typowych dla kadłubowych łąk zmiennowilgotnych w obszarze: <i>Molinia caerulea</i>, <i>Selinum carvifolia</i>, <i>Linum catharticum</i>, <i>Carex flacca</i>, <i>Potentilla erecta</i>, <i>Ophioglossum vulgatum</i>, <i>Juncus effusus</i>, <i>Carex lepidocarpa</i>, <i>Carex flava</i>, <i>Carex panicea</i>, <i>Erophorum angustifolium</i>, <i>Carex nigra</i> (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012) po modyfikacji wynikającej z lokalnych uwarunkowań.
	Gatunki dominujące	<p>Dominują gatunki łąkowe, dopuszczalna dominacja jednego gatunku typowego > 50% (od 4 w skali B-B) pokrycia (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012).
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Brak gatunków inwazyjnych (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012).
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Brak lub gatunki ekspansywne (np. <i>Deschampsia caespitosa</i>, <i>Filipendula ulmaria</i>, <i>Phragmites australis</i>) o niewielkim pokryciu < 10% (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012).
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Pokrycie krzewów i podrostu drzew < 5% (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 6410 (2012).

		Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).	Siedlisko reprezentowane w obszarze przez nietypowo wykształcone zbiorowiska zmiennowilgotnych łąk ze zw. <i>Molinion</i> . Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na zubożenie florystyczne, pomimo, iż w części posiada unikatowy kalcyfilny charakter.
7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 5 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja LP (2021) Obecność siedliska w obszarze wykazały prace terenowe przeprowadzone w 2018 r, będące podstawą do sporządzenia dokumentacji PZO oraz dokumentacja do planu ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego. Brak materiałów pierwotnych wskazujących lokalizację siedliska 7110 w obszarze oraz materiałów zawierających ich szczegółową charakterystykę uniemożliwiają odniesienie się do rzeczywistych stwierdzeń występowania płatów tego siedliska w obszarze, Podobnie jak w przypadku pozostałych obszarów prawdopodobnie wynika to z dużego stopnia generalizacji danych pochodzących z prac WZR tj. na etapie tworzenia sieci Natura 2000. Potwierdza to również wielkość powierzchni 7110 – 49,27 ha, która jest taka sama dla siedlisk 1210, 2330, 3140, 6120, 6210, 7140, 7150.
	Gatunki charakterystyczne	W płatach siedliska występują co najmniej 2 gatunki typowych roślin naczyniowych oraz 2 gatunki torfowców spośród niżej wymienionych: <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Andromeda polifolia</i> , <i>Ledum palustre</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Scheuchzeria palustris</i> , <i>Carex limosa</i> , <i>Rhynchospora alba</i> , <i>Empetrum nigrum</i> , <i>Sphagnum fallax</i> , <i>Sphagnum magellanicum</i> , <i>Sphagnum rubellum</i> , <i>Sphagnum fuscum</i> ,	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010).

		<p><i>Sphagnum papillosum</i>, <i>Sphagnum capillifolium</i> (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	
	Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców	<p>Łączne pokrycie torfowców przekracza 50%. W tym udział gatunków najbardziej typowych to min. 5% (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010) po modyfikacji wynikającej z lokalnych uwarunkowań.
	Obce gatunki inwazyjne	<p>Brak gatunków inwazyjnych (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010).
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	<p>Gatunki ekspansywne (np. <i>Molinia caerulea</i>, <i>Juncus effusus</i>) zajmują < 5% pokrycia (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010).
	Odpowiednie uwodnienie	<p>Poziom wody mierzony w piezometrze wynosi od -30cm do 0cm (FV-U1).</p> <p>Utrzymanie ocen FV/U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010).</p> <p>Przy ew. braku możliwości podjęcia działań ochrony czynnej osiągnięcie celu uzależnione od warunków klimatycznych.</p>
	Struktura powierzchni torfowiska	<p>Występowanie mszaru kępkowo-dolinkowego <i>Eriophorum vaginatum</i> – <i>Sphagnum fallax</i> (U2).</p> <p>Utrzymanie oceny U2 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010).
	Pozyskanie torfu	Brak pozyskiwania torfu (FV).	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010).
	Melioracje odwadniające	Brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych (ew. ślady dawnych rowów obecnie nie pełniących funkcji odwadniających) – FV.	Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010).

	<p>Obecność krzewów i drzew</p>	<p>Pokrycie podrostów drzew < 10%. Akceptowany znaczny udział <i>Ledum palustre</i> nie prowadzący do wyraźnej sukcesji w kierunku boru bagiennego (FV). Utrzymanie lub osiągnięcie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem metodyki dla siedliska 7110 (2010) po modyfikacji wynikającej z lokalnych uwarunkowań.</p>
	<p>Ogólny cel ochrony</p>	<p>Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).</p>	<p>Siedlisko reprezentowane w obszarze przez zubożone mszary kępkowo-dolinkowe <i>Eriophorum vaginatum</i> – <i>Sphagnum fallax</i>. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie lub podniesienie aktualnego stanu wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu właściwego (FV) ze względu na przesuszenie będące konsekwencją zmian klimatycznych (suszy) oraz zubożenie florystyczne.</p>
<p>7140* torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea nigrae</i>)</p>	<p>Powierzchnia siedliska</p>	<p>Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.</p>	<p>Planowane złożenie wniosku o zmianę SDF, skutkującą usunięciem siedliska z SDF. Badania terenowe przeprowadzone w 2018 r. (PZO) oraz w 2020 r. (LP), a także dokumentacja do planu ochrony WPN potwierdziły brak siedliska w obszarze. SDF z 2008 r. podawał, iż siedlisko 7140 posiadało pokrycie 0,16% a następne aktualizacje SDF oraz obecnie obowiązujący wskazują powierzchnię 49,27 ha. Natomiast wg dostępnych materiałów pochodzących sprzed kilkunastu lat siedlisko wykazano w dwóch płatach o łącznej powierzchni ok. 4 ha, zlokalizowanych w granicach gruntów administrowanych przez Nadl. Międzyzdroje. Jednakże aktualne dane zweryfikowane w terenie wskazują w tych lokalizacjach występowanie płatów siedliska 7110. Są one tworzone przez mszar z welnianką pochwowatą <i>Eriophoro vaginati-Sphagnetum fallax</i>. Z kolei na obrzeżach i lokalnie w środku torfowisk występują też płaty zbiorowisk z klasy <i>Scheuchzerio-Caricetea</i> – głównie jako mszary z sitem rozpierzchłym <i>Juncus effusus</i> oraz turzycą dzióbkowatą <i>Carex rostrata</i>. Stąd w przeszłości torfowisko było rejestrowane jako siedlisko 7140. Przeklasyfikowanie wynika z wyraźnej dominacji powierzchniowej zbiorowiska z welnianką i porostania obiektów sosną.</p>

	Wskaźniki specyficznej struktury i funkcji	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	
7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	Powierzchnia siedliska	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	Planowane złożenie wniosku o zmianę SDF skutkującą usunięciem siedliska z SDF. Badania przeprowadzone w 2018 r. na potrzeby sporządzenia dokumentacji PZO, prace z lat 2020-2021 wykonane na zlecenie RDLP w Szczecinie oraz dokumentacja do planu ochrony WPN potwierdziły brak siedliska w obszarze. SDF z 2008 r. podawał, iż siedlisko 7150 posiadało pokrycie 0,6%, natomiast następną aktualizację SDF oraz obecnie obowiązujący podaje 49,27 ha. Wg dostępnych materiałów pochodzących sprzed kilkunastu lat siedlisko wykazano w jednym płacie na pow. ok. 1 ha zlokalizowanym w granicach gruntów administrowanych przez Nadl. Międzyzdroje. Jednakże aktualne dane zweryfikowane w terenie wskazują w tym miejscu płat siedliska 91D0. Z analiz ortofotomap wykonanych na przestrzeni 20 lat wynika, iż nie było tutaj terenu pozbawionego drzew, co tym samym wyklucza obecność siedliska nieleśnego. Powyższe pozwala sądzić, iż na etapie sporządzania SDF siedlisko 91D0 zostało mylnie zakwalifikowane jako 7150.
	Wskaźniki specyficznej struktury i funkcji	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Powierzchnia siedliska	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	Planowane złożenie wniosku o zmianę SDF skutkującą usunięciem siedliska z SDF. Badania przeprowadzone w 2018 r. (PZO) i z 2020 r. (LP), a także dokumentacja do planu ochrony WPN potwierdziły brak siedliska w obszarze. Siedliska 7230 nie wykazują również materiały pochodzące sprzed kilkunastu lat, które posłużyły do opracowania SDF dla obszaru. Pozwala to sądzić, iż na etapie sporządzania SDF siedlisko 7230 zostało mylnie wprowadzone do SDF i uznane za przedmiot ochrony.
	Wskaźniki specyficznej struktury i funkcji	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska przyrodniczego w obszarze.	
9110 kwaśne buczyny	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 2400 ha siedliska.	Źródło danych: operaty szczegółowe WPN (2013), dokumentacja LP (2021).

			Spadek powierzchni płatów zaliczonych do tego typu siedliska przyrodniczego może wynikać z zaliczenia niektórych lasów bukowych, dębowych oraz bukowo-sosnowo-dębowych do siedliska 2180 (<i>Fago-Quercetum</i>). Inwentaryzacja przyrodnicza prowadzona w latach 2007-2008 przez ekspertów reprezentujących różne podejścia metodyczne skutkowała niekiedy zaliczaniem do danych typów siedlisk przyrodniczych zbiorowisk potencjalnych (np. drzewostany sosnowe z podszytem lub podrostem bukowym). W wyniku takich działań część niektórych ówczesnie wskazanych siedlisk przyrodniczych jest obecnie klasyfikowanych jako leśne zbiorowiska zastępcze.
	Charakterystyczna kombinacja florystyczna	<p><u>Typowa kombinacja florystyczna z uwzględnieniem specyfiki regionalnej. Do gatunków charakterystycznych i wyróżniających zaliczono: <i>Luzula pilosa</i>, <i>Carex pilulifera</i>, <i>Deschampsia flexuosa</i>, <i>Dicranella heteromalla</i>, <i>Leucobryum glaucum</i>, <i>Dicranum scoparium</i>. Drzewostan buduje buk, z ew. domieszką (do 20%) rodzimych dębów, sosny zwyczajnej, brzozy brodawkowatej, osiki, lipy drobnolistnej, grabu, rzadziej rodzimych klonów. Warstwa krzewów na ogół bardzo skąpa, z takim gatunkami jak kruszyna czy jarząb pospolity. Podrosty zdominowane przez buka.</u></p> <p>Akceptowane są stany niemal całkowitego braku runa.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Skład drzewostanu	<p>Drzewostan z dominującym udziałem buka > 80% (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.

	Obce gatunki inwazyjne w podszybie i runie	Najwyżej sporadyczny (do 2% pokrycia w płatach) udział obcych gatunków inwazyjnych (m.in. <i>Padus serotina</i> , <i>Amelanchier sp.</i> , <i>Impatiens parviflora</i>) w podszybie i runie (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Występują co najwyżej pojedyncze okazy (głównie: <i>Rubus sp.</i> , <i>Calamagrostis epigejos</i>) nie wskazujące na ekspansję (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Struktura zróżnicowana, drzewostan różnowiekowy o zróżnicowanym przestrzennym zwarciu (ocena FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV) Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Naturalne odnowienie obecne, wypełniające luki i odnowienia, w składzie gatunkowym dominuje buk (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Gatunki obce w drzewostanie	Brak gatunków obcych lub ich udział nie przekraczający 5% pod warunkiem braku młodego pokolenia (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.

		Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	
	Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 20m ³ /ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 40 lat. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
	Martwe drewno wielkowymiarowe	Minimum 5szt./ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze (na pow. 50% siedliska minimum 3 szt/ha).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 40 lat. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
	Mikrosiedliska drzewne	Minimum 20szt./ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 40 lat. Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
	Inne zniekształcenia	Brak zniekształceń (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1)	Siedlisko reprezentowane przez zespół kwaśnej buczyny niżowej <i>Luzulo pilosae</i> – <i>Fagetum</i> , obejmuje postać typową jak i regeneracyjną ze znacznym udziałem sosny w drzewostanie. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na dominujący udział w areale siedliska płatów zaburzonych dawnymi nasadzeniami

			sosny oraz gatunków obcych geograficznie (świerka, daglezji, modrzewia).
9130 żyzne buczyny	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 250 ha siedliska.	<p>Źródło danych: operaty szczegółowe WPN (2013), dokumentacja LP (2021).</p> <p>Spadek powierzchni płatów zaliczonych do tego typu siedliska przyrodniczego może wynikać z zaliczenia niektórych lasów bukowych, dębowych oraz bukowo-sosnowo-dębowych do siedliska 2180 (<i>Fago-Quercetum</i>). Inwentaryzacja przyrodnicza prowadzona w latach 2007-2008 przez ekspertów reprezentujących różne podejścia metodyczne skutkowało niekiedy zaliczaniem do danych typów siedlisk przyrodniczych zbiorowisk potencjalnych (np. drzewostany sosnowe z podszytem lub podrostem bukowym). W wyniku takich działań część niektórych ówczesnie wskazanych siedlisk przyrodniczych jest obecnie klasyfikowanych jako leśne zbiorowiska zastępcze.</p>
	Charakterystyczna kombinacja florystyczna	<p><u>Typowa kombinacja florystyczna z uwzględnieniem specyfiki regionalnej. Do gatunków charakterystycznych i wyróżniających zaliczono: <i>Melica uniflora</i>, <i>Festuca altissima</i>, <i>Galium odoratum</i>, <i>Millium effusum</i>, <i>Dryopteris filix-mas</i>, <i>Polygonatum multiflorum</i>, <i>Poa nemoralis</i>, <i>Dentaria bulbifera</i>, <i>Neottia nidus avis</i>, <i>Anemone nemorosa</i>, <i>Hepatica nobilis</i>.</u> Drzewostan buduje buk, z ew. domieszką (do 20%) rodzimych dębów, lipy drobnolistnej, grabu, rodzimych klonów, sosny zwyczajnej. Warstwa krzewów na ogół skąpa, często z bzem czarnym. Podrosty zdominowane przez buka.</p> <p>Akceptowane są stany niemal całkowitego braku runa.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).

	Skład drzewostanu	<p>Drzewostan z dominującym udziałem buka > 80% (FV). Ew. gatunki obce ekologicznie stanowią < 10% (np. świerk, sosna, modrzew) udziału w drzewostanie.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Obce gatunki inwazyjne w podszybie i runie	<p>Najwyżej sporadyczny udział obcych gatunków inwazyjnych (np. <i>Impatiens parviflora</i>, <i>Amelanchier sp.</i>, <i>Padus serotina</i>, <i>Symphoricarpos albus</i>) w podszybie i runie (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Ekspansywne gatunki rodzime w runie	<p>Występują co najwyżej pojedyncze okazy (np. <i>Rubus sp.</i>, <i>Calamagrostis epigejos</i>, <i>Urtica dioica</i>) nie wskazujące na ekspansję (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	<p>Struktura zróżnicowana, drzewostan różnowiekowy o zróżnicowanym przestrzennym zwarciu (ocena FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	<p>Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV)</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% powierzchni siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).

	Naturalne odnowienie drzewostanu	Naturalne odnowienie obecne, wypełniające luki i odnowienia, w składzie gatunkowym dominuje buk (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Gatunki obce w drzewostanie	Brak gatunków obcych lub ich udział nie przekraczający 5% pod warunkiem braku młodego pokolenia (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.
	Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 20m ³ /ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 40 lat.
	Martwe drewno wielkowymiarowe	Minimum 5szt./ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze (na pow. 50% siedliska minimum 3 szt/ha).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015). Do osiągnięcia w perspektywie 40 lat.
	Mikrosiedliska drzewne	Minimum 20szt./ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Inne zniekształcenia	Brak zniekształceń (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% powierzchni siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).	Siedlisko reprezentowane przez zespół żywej buczyny niżowej <i>Galio odorati</i> – <i>Fagetum</i> , obejmuje różne postacie zespołu, od typowo wykształconych do kadłubowych,

			regeneracyjnych. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na znaczny udział w areale siedliska płatów zubożonych florystycznie.
9150 ciepłolubne buczyny storczykowe	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 15 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	<p>Źródło danych: operaty szczegółowe WPN (2013).</p> <p>Nadbałtycka buczyna storczykowa jest najbardziej odrębnym i wykształconym w bardzo specyficznych warunkach wariantem tego typu siedliska w Polsce. Siedlisko 9150 występuje w obszarze na stromych zboczach zlokalizowanych wyłącznie w Wolińskim Parku Narodowym. Buczyna storczykowa nie zajmuje tutaj wielkich powierzchni. Jak podają źródła (operaty szczegółowe WPN), <i>siedlisko wykształca się tylko wzdłuż korony klifu, tworząc wąski, przerywany pas, szerokości od kilkudziesięciu do nieco ponad 100 metrów</i>. Siedlisko ograniczone jest od strony lądu innym siedliskiem przyrodniczym – kwaśną buczyną (9110). Duży zasób siedliska wymieniony w pierwotnym SDF może tłumaczyć fakt, iż został on ustalony szacunkowo, w oparciu o opisy taksacyjne buczyn występujących wzdłuż klifów. Nadbałtycka buczyna storczykowa w WPN objęta jest Państwowym Monitoringiem Środowiska (wyznaczono tutaj 4 stanowiska monitoringowe), którego wyniki z lat 2016-2018 wskazują na dynamicznie malejący areal siedliska spowodowany wyłącznie czynnikami abiotycznymi (abrazja), niezależnymi od człowieka. Fakt ten potwierdza również nadzorujący tą część obszaru. Należy jednakże zaznaczyć, iż abrazja nie jest odpowiedzialna za tak duży ubytek siedliska, jaki wynika z różnicy pomiędzy wartością wprowadzoną przed kilkunastu laty do SDF a wartością rzeczywistą. Dlatego też należy sadzić, iż wprowadzona wartość została wprowadzona błędnie. Poza rezerwatami przyrody, siedliska znajdujące się w parkach narodowych posiadają największy reżim ochronny. Dotyczy to w szczególności siedliska 9150, które objęte jest w WPN ochroną ścisłą (dotychczas nie było żadnych rekomendacji co do zastosowania ochrony czynnej).</p>

	<p>Gatunki charakterystyczne</p>	<p><u>Typowa kombinacja florystyczna z uwzględnieniem specyfiki regionalnej (FV). Do gatunków charakterystycznych i reprezentatywnych zaliczono: <i>Cephalanthera rubra</i>, <i>Neottia nidus-avis</i>, <i>Corralorhiza trifida</i>, <i>Platanthera bifolia</i>, <i>Epipactis atrorubens</i>, <i>Epipactis helleborine</i>, <i>Cephalanthera damasonium</i>, <i>Hepatica nobilis</i>, <i>Carex digitata</i>, <i>Brachypodium sylvaticum</i>, <i>Dactylis glomerata</i>, <i>Poa nemoralis</i>, <i>Melica nutans</i>, <i>Polygonatum odoratum</i>, <i>Campanula persicifolia</i>, <i>Campanula rapunculoides</i>, <i>Clinopodium vulgare</i>, <i>Astragalus glycyphyllos</i>, <i>Acinos arvensis</i>, <i>Dianthus carthusianorum</i>, <i>Hypericum montanum</i>, <i>Trifolium alpestre</i>.</u></p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika (co najmniej 6 spośród ww. gatunków, w tym przynajmniej 2 gatunków storczyków w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze).</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).</p>
	<p>Gatunki ciepłolubne</p>	<p>Występowanie co najmniej 3 gatunków ciepłolubnych – U1 (np. <i>Clinopodium vulgare</i>, <i>Astragalus glycyphyllos</i>, <i>Acinos arvensis</i>, <i>Dianthus carthusianorum</i>, <i>Hypericum montanum</i>, <i>Trifolium alpestre</i>) na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012) – zmodyfikowano po uwzględnieniu specyfiki regionalnej.</p>
	<p>Gatunki nawapienne</p>	<p>Występowanie co najmniej 3 gatunków nawapiennych – U1 (np. <i>Clinopodium vulgare</i>, <i>Astragalus glycyphyllos</i>, <i>Acinos arvensis</i>, <i>Trifolium alpestre</i>, <i>Cephalanthera sp.</i>, <i>Neottia nidus-avis</i>, <i>Epipactis sp.</i>, <i>Campanula persicifolia</i>) na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012) - zmodyfikowano po uwzględnieniu specyfiki regionalnej.</p>
	<p>Naturalne odnowienie</p>	<p>Odnowienie umiarkowane, w lukach i prześwietleniach, dominuje buk (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).</p>

	Obce gatunki inwazyjne	Brak obcych gatunków inwazyjnych w podszybie i runie (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Pokrycie przez gatunki traw	Pokrycie traw 40 - 80% powierzchni płatów (U1). Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012) - zmodyfikowano po uwzględnieniu specyfiki regionalnej.
	Struktura przestrzenna płatów siedliska	Płaty siedliska usytuowane na koronie klifu tworzą wąski dość jednolity przestrzennie płat, miejscami przerywany innymi naturalnymi zbiorowiskami leśnymi (gł. 9110) występującymi na klifie (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012) - zmodyfikowano po uwzględnieniu specyfiki regionalnej.
	Gatunki dominujące	Gatunki charakterystyczne i reprezentatywne (typowe dla siedliska w regionie) pokrywają co najmniej 50% powierzchni płatów siedliska (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012) - zmodyfikowano po uwzględnieniu specyfiki regionalnej.
	Cenne składniki flory	W płatach siedliska występują co najmniej 3 chronione/zagrożone gatunki flory naczyniowej (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Gatunki obce ekologicznie (np. sosna zwyczajna) w udziale < 5% w płatach (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Struktura drzewostanu na stanowisku	Struktura drzewostanu nieznacznie zróżnicowana ale typowa dla nadbałtyckiej	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).

		<p>buczyny storczykowej (ze znacznym udziałem starodrzewów) (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	
	Ogólny cel ochrony	<p>Zachowanie w stanie niezadowolającym (U1)</p> <p>Ocena siedliska w obszarze FV.</p>	<p>Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników. Siedlisko unikatowe w obszarze, reprezentowane przez naklifowy zespół nadbałtyckiej buczyny storczykowej <i>Cephalanthero rubrae</i> – <i>Fagetum</i>. Niemożliwe jest osiągnięcie stanu właściwego (FV) ze względu na pokrycie gatunkami traw oraz udział gatunków nawapiennych oraz ciepłolubnych.</p>
9190 kwaśne dąbrowy	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 700 ha siedliska.	<p>Źródło danych: operaty szczegółowe WPN (2013), dokumentacja LP (2021), dokumentacja PZO (2018-2019).</p> <p>Spadek powierzchni płatów zaliczonych do tego typu siedliska przyrodniczego jest związany z zaliczaniem niektórych kwaśnych dąbrów (9190), szczególnie położonych na zapleczu wydm lub pomiędzy jezorami wydmowymi, jako siedliska 2180 (<i>Betulo-querquetum</i>).</p>
	Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	<p><u>Występowanie typowego spektrum gatunków charakterystycznych/wskaźnikowych runa dla każdego z podtypów siedliska (oraz wariantów troficzno-wilgotnościowych) w obrębie przynajmniej 50% stanowisk siedliska (ocena FV), m.in.:</u> <i>Lonicera periclymenum</i>, <i>Molinia caerulea</i>, <i>Pteridium aquilinum</i>, <i>Stellaria holostaea</i>, <i>Lonicera xylosteum</i>, <i>Luzula pilosa</i>, <i>Lathyrus montanus</i>, <i>Carex pilulifera</i>, <i>Calamagrostis arundinacea</i>, <i>Holcus mollis</i>, <i>Vaccinium myrtillus</i>, <i>Deschampsia flexuosa</i>, <i>Melampyrum pratense</i>, <i>Hieracium sabaudum</i>, <i>Hieracium murorum</i>, <i>Hieracium laevigatum</i>, <i>Hieracium lachanalii</i>, <i>Pseudoscleropodium purum</i>, <i>Polytrichastrum formosum</i>, <i>Dicranella heteromalla</i>, <i>Hypnum cupressiformae</i>, <i>Pseudoscleropodium purum</i>, <i>Dicranum sp.</i></p>	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.</p>

		<p>Drzewostan budują występujące w różnych proporcjach: rodzime gatunki brzoź, dębów, buk, w domieszce występują osika oraz sosna zwyczajna. W płatach <i>Betulo-Quercetum</i> w stanie właściwym (FV) dopuszcza się udział sosny do 40% natomiast w <i>Fago-Quercetum</i> do 10%. Zazwyczaj bujne podszyty i podrosty tworzą: jarzęb pospolity, kruszyna, leszczyna, suchodrzew, gatunki rodzime budujące drzewostan.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	
	Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	<p>W każdej warstwie zbiorowiska dominują gatunki właściwe dla siedliska. W <i>Betulo-Quercetum</i> w postaci najuboższej dopuszczalny udział sosny w drzewostanie do 40% w <i>Betulo-Quercetum</i> natomiast w <i>Fago-Quercetum</i> do 10%.</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.
	Udział dębu w drzewostanie	<p>Osiągnięcie lub utrzymanie udziału rodzimych dębów w drzewostanie > 50 % dla <i>Fago-Quercetum</i>, > 30% dla <i>Betulo-Quercetum</i> (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012) po modyfikacji uwzględniającej lokalną specyfikę. Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.
	Udział sosny w drzewostanie	<p>Osiągnięcie lub utrzymanie udziału sosny w drzewostanie do 40% w <i>Betulo-Quercetum</i> natomiast w <i>Fago-Quercetum</i> do 10% (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.
	Ekspansywne gatunki obce w podszyty i runie	<p>Występowanie obcych gatunków inwazyjnych (m.in. <i>Padus serotina</i>, <i>Amelanchier sp.</i>, <i>Impatiens parviflora</i>) na poziomie co najwyżej</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).

		<p>pojedynczych egzemplarzy niewskazujących na ekspansję (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Doświadczenia zwalczania wybranych ekspansywnych gatunków obcych w siedliskach leśnych wskazują na brak realnej możliwości osiągnięcia oceny FV.
	Ekspansywne gatunki rodzime w runie	<p>Występują co najwyżej pojedyncze okazy (np. <i>Rubus sp.</i>, <i>Calamagrostis epigejos</i>, <i>Agrostis capillaris</i>) nie wskazujące na ekspansję (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	<p>Struktura zróżnicowana, > 50% pokryte przez zwarty drzewostan, obecne luki i prześwietlenia (ocena FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	<p>Udział drzew starych > 100 lat >10% (FV)</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Naturalne odnowienie dębu	<p>Naturalne odnowienie dębu liczniejsze niż pojedyncze (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	<p>Udział gatunków obcych geograficznie (m.in. świerka, daglezi, modrzewia) nie odnawiających się < 1% (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012). Do osiągnięcia w perspektywie 20 lat.
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	<p>Udział gatunków obcych ekologicznie < 10% (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).

	Martwe drewno (łącznie zasoby)	Martwe drewno min 20m ³ /ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012). Do osiągnięcia w perspektywie 40 lat.
	Martwe drewno leżące lub stojące wielkowymiarowe	Minimum 5szt./ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 25% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012). Do osiągnięcia w perspektywie 40 lat.
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem	Brak znaczących śladów zniszczenia runa (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Inne zniekształcenia	Brak zniekształceń (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika na co najmniej 90% stanowisk siedliska w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
	Ogólny cel ochrony	Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1).	Siedlisko reprezentowane przez podtypy: zespół pomorskiego lasu bukowo-dębowego <i>Fago-Quercetum</i> , pomorski las brzoźowo-dębowy <i>Betulo-Quercetum</i> , obejmuje postacie typowe jak i regeneracyjne ze znacznym udziałem sosny w drzewostanie. Celem ochrony jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na dominujący udział w areale siedliska płatów zaburzonych dawnymi nasadzeniami sosny oraz gatunków obcych geograficznie (świerka, daglezi, modrzewia).
91D0* Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni 120 ha siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów.	Źródło danych: dokumentacja PZO (2018-2019), operaty szczegółowe WPN (2013), dokumentacja LP (2021). Spadek powierzchni siedliska 91D0 w granicach obszaru jest spowodowany prawdopodobnie zmianami stosunków wodnych, które skutkują sukcesją roślinności w kierunku lasów wilgotnych z dominacją trzęślicy w runie, przy jednoczesnym braku gatunków charakterystycznych. Wiele płatów ma niewielką powierzchnię, co powoduje ich dużą niestabilność.

sosnowe bagienne lasy borealne	Gatunki charakterystyczne	<p><u>Występowanie co najmniej 30% następujących gatunków charakterystycznych (dla poszczególnych podtypów) runa w obrębie przynajmniej 25% stanowisk siedliska (ocena U1):</u> <i>Ledum palustre, Vaccinium uliginosum, Eriophorum vaginatum, Oxycoccus palustris, Andromeda polifolia, Lycopodium annotinum, Menyanthes trifoliata, Comarum palustre, Osmunda regalis, Aulacomnium palustre, Sphagnum palustre, Sphagnum fallax, Sphagnum capillifolium, Sphagnum squarrosum, Sphagnum teres.</i></p> <p>Drzewostan w zależności od podtypu tworzą występujące w różnych proporcjach: sosna zwyczajna, brzoza omszona, olsza czarna.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). W płatach siedliska występuje co najmniej 30% z listy gatunków charakterystycznych dla danego podtypu siedliska (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej).
	Gatunki dominujące	<p>We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe przy czym zaburzone są relacje ilościowe (U1).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika na co najmniej 75% stanowisk siedliska w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Inwazyjne gatunki obce w runie	Brak obcych gatunków w runie (FV).	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	W płatach siedliska dominuje trzęślica modra.	<p>Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).</p> <p>Głównym powodem braku realnej możliwości poprawy wskaźnika (U2) są susze wywołane zmianami klimatycznymi, przyczyniającymi się do pogarszania się warunków hydrologicznych (stopnia uwilgotnienia siedliska).</p>
	Uwodnienie	Osiągnięcie oceny U1 (stan lekkiego przesuszenia) z uwzględnieniem możliwych do zastosowania zabiegów ochrony czynnej oraz naturalnych procesów.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).

		Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.	
	Wiek drzewostanu	Udział drzew starszych niż 100 lat > 20% (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010). Do osiągnięcia w perspektywie 30 lat Jest to proces rozłożony w czasie, zależny od dynamiki roślinności, starzenia się drzew i tym samym zwiększania zasobów martwego drewna, rozwoju mikrosiedlisk drzewnych, ale również efektów prowadzonej gospodarki leśnej w związku z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.
	Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Siedlisko bez gatunków obcych geograficznie. Obecne co najwyżej pojedyncze egzemplarze nie wskazujące na ekspansję (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 90% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Siedlisko bez gatunków obcych ekologicznie. Obecne co najwyżej pojedyncze egzemplarze nie wskazujące na ekspansję (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Naturalne odnowienie drzewostanu	Płaty siedliska z naturalnym odnowieniem drzewostanu liczniejszym niż pojedyncze (FV). W obrębie obszaru z uwagi na zaawansowane procesy sukcesyjne należy akceptować podrostów brzozy omszonej w obrębie dawnych borów bagiennych. Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% stanowisk w obszarze.	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Martwe drewno leżące lub stojące > 3m długości i 30 cm grubości	Martwe drewno >3szt./ha (FV). Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 25% powierzchni siedliska w obszarze.	Wg metodyki GIOŚ (2010). Prognozuje się osiągnięcie wskaźnika udziału martwego drewna >3 szt./ha w perspektywie 40 lat

	Występowanie mchów torfowców	<p>Udział torfowców na poziomie min. 10% - U1 (jeśli pozwolą na to procesy naturalne).</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Występowanie charakterystycznych krzewinek	<p>Utrzymanie nielicznego (skąpego) występowania charakterystycznych krzewinek (<i>Ledum palustre</i>, <i>Vaccinium uliginosum</i>) o pokryciu min. 5% (U1).</p> <p>Dotyczy borów i brzeziny bagiennych.</p> <p>Utrzymanie oceny U1 wskaźnika w obrębie co najmniej 50% stanowisk w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	<p>Brak śladów zniszczenia runa i gleby (FV).</p> <p>Utrzymanie oceny FV wskaźnika w obrębie co najmniej 75% stanowisk w obszarze.</p>	Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
	Ogólny cel ochrony	Zachowane w stanie złym (U2)	<p>Siedlisko reprezentowane przez podtypy: bór bagienny <i>Vaccinio uliginosi</i> – <i>Pinetum</i>, brzezina bagienna <i>Vaccinio uliginosi</i> – <i>Betuletum pubescentis</i>, ols torfowcowy <i>Sphagno squarrosi</i> – <i>Alnetum</i>, w tym postaci przejściowe, przeważnie w stadiach degeneracyjnych, silnie przesuszonych. Celem jest referencyjny stan siedliska rozumiany poprzez poprawę lub utrzymanie stanu poszczególnych wskaźników jeśli pozwolą na to naturalne procesy. Niemożliwe jest osiągnięcie właściwego stanu (FV) ze względu na silne przesuszenie wywołane zmianami klimatycznymi (susze), zubożenia florystycznego oraz ekspansji trzęślicy modrej.</p>
1103 Parposz <i>Alosa fallax</i>	Liczebność osobników wędrujących na tarło	Utrzymanie populacji gatunku.	<p>Brak danych, stan populacji zostanie ustalony w kolejnych badaniach inwentaryzacyjnych.</p> <p>Populacja migrująca: Liczebność osobników wędrujących na tarło - liczba osobników dorosłych w dolnym biegu rzeki podczas wiosennej migracji tarłowej U2 <4, U1:4-9, FV >9.</p>

			<p>Informacja dr Mariusz Raczyński na podstawie ustaleń z dr S. Keszaką - populacja wędrowna, badania monitoringowe i połowy badawcze w latach 2005-2018 wskazują, iż populacja parposza w Zalewie Szczecińskim, a co za tym idzie również w obszarze Wolin i Uznam nie przekracza 100 os. (przyłów kilkanaście osobników rocznie).</p>
	Drożność szlaków migracyjnych	<p>Utrzymanie szlaków migracyjnych bez barier, bądź też bariery występują okresowo, utrzymanie oceny wskaźnika U1.</p>	<p>Zgodnie z Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradnik ochrony siedlisk i gatunków (Adamski i in., 2004) na tarliska wybiera odcinki rzek o spokojnym nurcie, blisko brzegów, nad dnem piaszczystym, lub kamienistym niekiedy mulistym, ryba wędrowna wchodząca z morza do Zalewu Szczecińskiego w okolicy maja i wraca w lipcu.</p> <p>Ewentualne w postaci zawiesiny lub hałasu bariery mogą wystąpić w przypadku prac związanych z odmulaniem i konserwacją szlaków żeglownych w okresie migracji gatunku.</p> <p>Definicje ocen parametrów/wskaźników na podstawie opublikowanej metodyki gatunków i siedlisk morskich.</p> <p>Drożność szlaków migracyjnych - wskaźnik oparty o inwentaryzację występowania barier migracyjnych takich jak: niedrożne/niefunkcjonalne przepławki, mosty/zabudowa antropogeniczna brzegów powodujące intensywne wibracje, hałas i światło, rybackie narzędzia połowowe, kłusownictwo stan U1- jeżeli bariery migracyjne występują okresowo w drodze na tarliska.</p>
<p>1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i></p>	Populacja	Utrzymanie populacji gatunku w obszarze	<p>Brak danych. Parametr do tej pory nie badany. Monitoring GIOŚ nie zakłada badania parametru populacji na poziomie stanowiska, założono oceną stanu populacji na poziomie regionu biogeograficznego, w oparciu o zmiany w stanie zbiorników będących miejscem rozrodu kumaka nizinnego w stosunku do wszystkich badanych obszarów. Parametr zostanie uzupełniony w najbliższych badaniach inwentaryzacyjnych.</p>

	Siedlisko	Utrzymanie siedlisk o odpowiednich parametrach .	ponad 25% udziału w powierzchni zbiornika szuwaru poniżej 1m wys., z liczną roślinnością zanurzoną o łagodnych brzegach zbiorników, z płyciznami, brak zabudowy i dróg asfaltowych w otoczeniu zbiornika (na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ). Brak danych dotyczących liczby stanowisk, zostanie ona ustalona w najbliższych badaniach inwentaryzacyjnych.
	Trasy migracji	Utrzymanie tras migracji łączących potencjalne siedliska rozrodcze oraz miejsca rozrodu i zimowiska wolnych od barier w postaci zabudowy lub dróg asfaltowych.	Zgodnie z Poradnikiem ochrony płazów (Kurek i in., 2011) oraz Poradnikiem projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność na drogach (Kurek 2010). Za zachowanie tras migracyjnych wolnych od barier w postaci dróg, uważa się drogi z przejściami dla płazów rozlokowanymi w zęszczeniu 1 przejście co 50 - 100 m szerokości przecinanego szlaku migracji (w zależności od intensywności użytkowania szlaku, zintegrowane z ogrodzeniami naprowadzającymi o wysokości 40- 60 cm. Szerokość i wysokość przejścia dostosowane do jego długości zgodnie z ww. podręcznikami. Ewentualnie, w zależności od potrzeby budowa zbiorników kompensacyjnych i/lub poprawa warunków siedliskowych w sąsiedztwie tradycyjnych zbiorników rozrodczych. Zasięg migracji 700-1290 m.
1088 Kozioróg dębosz <i>Cerambyx cedio</i>	Liczebność populacji	Utrzymanie liczby dojrzałych postaci w przedziale 5-20 osobników na 10 ha siedliska lub 1km alei drzew.	populacja ostoi 1 stanowisko, WPN (za PROJEKT PLANU OCHRONY WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO na lata 2014 – 2033 Projekt wg stanu na dzień 01.01.2014 r. OPERAT OCHRONY FAUNY).
	Liczba zasiedlonych drzew	Utrzymanie liczby zasiedlonych drzew na poziomie powyżej 10 na 1 ha siedliska lub 1 km alei drzew.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Potencjał siedliska	Utrzymanie liczby wszystkich dębów o pierśnicy powyżej 1 m na poziomie powyżej 20 w przeliczeniu na 10 ha siedliska.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Zwarcie drzewostanu	Utrzymanie przerywanej lub luźnej zwartości drzewostanu (utrzymanie przerw pomiędzy drzewami o wielkości pozwalającej na zmieszczenie przynajmniej jednego drzewa).	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).

	Udział podszytu i podrostu	Udział podszytu i podrostu na poziomie poniżej 25 % powierzchni siedliska.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
1364 Foka szara <i>Halichoerus grypus</i>	Stan populacji	Utrzymanie stanu populacji na poziomie min. 5 os.	Ocena C (0,5-1,9% populacji krajowej) szacowana populacja bałtycka wynosi 40000 os. (dane z projektu Sambah+ informacja uzyskana ze Stacji Morskiej w Helu) powierzchnia Bałtyku wynosi 415 266 km ² , polskie wody morskie: 10686 km (morze wewnętrzne+ morze terytorialne) z proporcji, (przy założeniu w miarę równomiernego rozłożenia populacji) na terytorium polski występuje ok. 1030 os. foki szarej - szacunkowa populacja obszaru wynosi <u>5- 19 os.</u>
	Trasy migracyjne	Utrzymanie drożności tras migracyjnych. Bariery na trasach migracji mogą występować okresowo.	Ewentualne bariery mogą wystąpić w przypadku prac związanych z odmulaniem i konserwacją szlaków żeglownych, w okresie migracji gatunku.
	Istnienie i dostęp do optymalnych miejsc odpoczynku	Utrzymanie dotychczasowych miejsc odpoczynku. Optymalne miejsca odpoczynku istnieją, lecz zwierzęta mają do nich częściowo ograniczony dostęp (występują presje wywołujące efekt przepłaszania).	
1355 Wydra europejska <i>Lutra lutra</i>	Liczebność populacji	Utrzymanie populacji przynajmniej na dotychczasowym poziomie 2 os. na 10 km ciekulinii brzegowej.	Policzono linie brzegową wyspy wolin i uznano oraz wysp znajdujących się w ostoi – ok. 170 km dodano 10 km ciekulinii o szerokości powyżej 3 m będących w zarządzie RZGW w Szczecinie (brak danych dla WPN i obszarów stanowiących wewnętrzne wody morskie) uznając że stan populacji oszacowano na FV zarówno w dokumentacji do PZO jak i PROJEKCIE PLANU OCHRONY WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO na lata 2014 – 2033 Projekt wg stanu na dzień 01.01.2014 r. OPERAT OCHRONY FAUNY zagęszczenie populacji należy przyjąć na poziomie 2 os. na 10 km ciekulinii brzegowej. W związku z powyższym szacowana populacja w obszarze wynosi 36 os.
	Baza pokarmowa	Utrzymanie bazy pokarmowej na dotychczasowym poziomie.	Biomasa ryb w przedziale 8-10g/m ² , zróżnicowani gatunkowe ryb 5-8 gatunków, miejsca rozrodu płazów nieliczne, naturalność koryta rzeki średnia, gdzie 20-50% stanowią rzeki o brzegach naturalnych lub półnaturalnych,

			zadrzewione, bez barier ograniczających swobodną migrację, bądź są okresowo zalewane.
	Udział siedliska kluczowego dla gatunku	Utrzymanie dotychczasowej struktury siedliska w obszarze.	Udział preferowanych odcinków rzek (>3m szerokości) 20-50%, obecność preferowanych zbiorników wodnych (>30ha) 5-10%, obecność mniejszych zbiorników wodnych (<30ha) 5-20%.
	Charakter strefy przybrzeżnej	Utrzymanie dotychczasowej struktury siedliska w obszarze.	Stopień pokrycia brzegów drzewami i krzewami 5-30%, lesistość 10-30%, stopień regulacji rzek 10-30%, dostępność schronień 10-40%.
1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Liczebność kolonii rozrodczych i osobników zimujących	Utrzymanie na poziomie wielolecia populacji nie mniejszej niż 90% populacji wejściowej, przy czym roczny spadek populacji nie może być większy niż 49 % liczebności z roku ubiegłego.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ) populacja rozrodcza min. 40 os. (populacja rozrodcza min. 40 os. WPN (za PROJEKT PLANU OCHRONY WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO na lata 2014 – 2033 Projekt wg stanu na dzień 01.01.2014 r. OPERAT OCHRONY FAUNY).
	Struktura wiekowa	Utrzymanie w koloniach rozrodczych liczebności młodych pokrytych futrem przed uzyskaniem zdolności do lotu na poziomie powyżej 30 % liczebności osobników dorosłych.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Powierzchnia schronienia dogodna dla nietoperzy	Utrzymanie liczby schronień na stałym poziomie podczas rozrodu i zimowania.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Zabezpieczenie przed niepokojeniem nietoperzy w okresie rozrodu i zimowania	Zabezpieczenie siedlisk przed niepokojeniem przez ludzi.	
	Dostępność wylotów dla nietoperzy	Zapewnienie stałego dostępu do wylotów bez barier utrudniających korzystanie z nich przez nietoperze.	
	Warunki mikroklimatyczne zimowisk	Utrzymanie właściwych warunków mikroklimatycznych na zimowiskach w stanie niepogorszonym.	(ocena opisowa dot. temperatury, wilgotności i przewiewu - na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).

<p>1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i></p>	<p>Liczebność i zagęszczenie populacji</p>	<p>Utrzymanie powyżej 5% drzew dziuplastych zasiedlonych przez gatunek w odpowiednich siedliskach na minimum 14 stanowiskach</p>	<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ) populacja ostoi 14 stanowisk (za PROJEKT PLANU OCHRONY WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO na lata 2014 – 2033 Projekt wg stanu na dzień 01.01.2014 r. OPERAT OCHRONY FAUNY)</p>
		<p>Utrzymanie powyżej 10% drzew dziuplastych zasiedlonych wśród drzew dziuplastych dostępnych do kontroli.</p>	<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>
		<p>Utrzymanie zasiedlenia przynajmniej 1 drzewa dziuplastego na 1 ha siedliska.</p>	<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>
	<p>Stan siedlisk gatunku</p>	<p>Utrzymanie udziału drzew dziuplastych wśród wszystkich drzew w siedlisku na poziomie powyżej 10%.</p>	<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>
		<p>Utrzymanie liczby drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha na poziomie powyżej 5.</p>	<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>
		<p>Utrzymanie udziału drzew grubych wśród drzew dziuplastych na poziomie powyżej 1%.</p>	<p>lipy o pierśnicy powyżej 90 cm, dęby o pierśnicy powyżej 110 cm, pozostałe drzewa liściaste o pierśnicy powyżej 100 cm (na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>
		<p>Utrzymanie liczby grubych drzew dziuplastych w przeliczeniu na 1 ha na poziomie powyżej 2.</p>	<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>
<p>Utrzymanie odległości pomiędzy siedliskami aktualnymi/potencjalnymi poniżej 1000 m.</p>		<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>	
<p>Utrzymanie średniej z ocen zacielenia na poziomie poniżej 2,5.</p>	<p>(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).</p>		
<p>1095 Minóg morski <i>Petromyzon marinus</i></p>	<p>Względna liczebność</p>	<p>Utrzymanie populacji gatunku na poziomie 30-50 os.</p>	<p>Informacja ustna dr M. Raczyński. Przy intensywnych połowach badawczych w latach 2000-2005 odławiano ok. 10-15/os. rocznie, co pozwala wywnioskować, że do utrzymania stałej populacji w obszarze potrzeba 30-50 os. W SDF błędnie wskazano populację p – osiadłą, powinna być populacja c – wędrowna.</p>

	Drożność szlaków migracyjnych	Utrzymanie szlaków migracyjnych bez barier, bądź też bariery występują okresowo.	Zgodnie z Gatunki zwierząt (z wyjątkiem ptaków). Poradnik ochrony siedlisk i gatunków (Adamski i in., 2004) osobniki do 40 cm przebywają w środowisku morskim w strefach przybrzeżnych oraz ujściowych partiach rzek, większe osobniki bytują w odległości od kilku do kilkudziesięciu km od linii brzegowej na głębokości do 650 m. Larwy zasiedlają zastoiskowe humusowo-piaszczyste nanosy w środkowych odcinkach rzek. Ewentualne bariery w postaci zawiesiny lub hałasu mogą wystąpić w przypadku prac związanych z odmulaniem i konserwacją szlaków żeglownych w okresie migracji gatunku.
1351 Morświn <i>Phocoena phocoena</i>	Stan populacji	Utrzymanie stanu populacji na poziomie 0-2 os.	2-15% populacji krajowej (za PROJEKT PLANU OCHRONY WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO na lata 2014 – 2033 Projekt wg stanu na dzień 01.01.2014 r. OPERAT OCHRONY FAUNY) szacowana populacja bałtycka wynosi 500 os. powierzchnia Bałtyku wynosi 415 266 km ² , polskie wody morskie: 10686 km (morze wewnętrzne+ morze terytorialne) z proporcji na terytorium polski występuje ok. 13 os. morświna- szacunkowa populacja obszaru wynosi <u>0- 2 os.</u>
	Trasy migracyjne	Utrzymanie drożności tras migracyjnych. Bariery na trasach migracji mogą występować okresowo.	Ewentualne bariery mogą wystąpić w przypadku prac związanych z odmulaniem i konserwacją szlaków żeglownych, w okresie migracji gatunku.
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Stan populacji	Utrzymanie liczby stanowisk na obecnym poziomie (trzy stanowiska po kilkadziesiąt osobników).	Populacja 3 stanowiska po kilkadziesiąt os. (za PROJEKT PLANU OCHRONY WOLIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO na lata 2014 – 2033 Projekt wg stanu na dzień 01.01.2014 r. OPERAT OCHRONY FAUNY).
	Siedlisko	Utrzymanie siedlisk o odpowiednich parametrach położonych pośród lasów bądź łąk turzycowych na dotychczasowych powierzchniach.	Trwałe zbiorniki o powierzchni 400- 2000 m ² , zacieleniu poniżej 80%, zarośniętych powyżej 60% lustra wody (na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Trasy migracji	Utrzymanie tras migracji łączących potencjalne siedliska rozrodcze oraz miejsca rozrodu i	Zgodnie z Poradnikiem ochrony płazów (Kurek i in., 2011) oraz Poradnikiem projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność na drogach (Kurek

		zimowiska wolnych od barier w postaci zabudowy lub dróg asfaltowych.	2010) za zachowanie tras migracyjnych wolnych od barier w postaci dróg, uważa się drogi z przejściami dla płazów rozlokowanymi w zgęszczeniu przynajmniej 1 przejście co 50 - 100 m szerokości przecinanego szlaku migracji (w zależności od intensywności użytkowania szlaku), zintegrowane z ogrodzeniami naprowadzającymi o wysokości 40- 60 cm. Szerokość i wysokość przejścia dostosowane do jego długości zgodnie z ww. podręcznikami. Ewentualnie w zależności od potrzeby budowa zbiorników kompensacyjnych i/lub poprawa warunków siedliskowych w sąsiedztwie tradycyjnych zbiorników rozrodczych. Zasięg migracji 500-1000 m.
1032 Skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>	Liczebność	Utrzymanie w obrębie stwierdzonych stanowisk liczebności na poziomie powyżej 3 os. na m biegu rzeki.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Stan populacji	Utrzymanie właściwej struktury wiekowej (obecność osobników w wieku rozrodczym lub osobników w wieku przed rozrodczym) oraz struktury wielkości ciała (obecność osobników różnej wielkości świadczącej stanie zdrowotnym populacji).	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Zasiedlenie odcinka rzeki	Utrzymanie zasiedlenia siedliska na poziomie minimum 30%.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Obecność antropogenicznych zmian w budowie koryta	Utrzymanie naturalnego koryta cieków, w obrębie stanowisk gatunku.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Obecność punktowych źródeł zanieczyszczeń	Ograniczenie punktowych źródeł zanieczyszczeń w obrębie cieków na których występują stanowiska, bądź ich dopływów znajdujących się powyżej stanowisk.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Klasa czystości wody	Utrzymanie klasy czystości wody powyżej IV klasy.	(na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
	Siedlisko	Utrzymanie stanowisk gatunku o optymalnych lub suboptymalnych warunkach siedliskowych w niepogorszonym stanie.	koryto o szerokości 5-150 m brzegi ocienione w przynajmniej 10 %, o głębokości 0,3 do 2 m, o

			urozmaiconym profilu (na podstawie podręcznika Monitoring gatunków zwierząt GIOŚ).
--	--	--	---

Uzasadnienie

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie obwieszczeniem WOPN-ON.6322.17.2021.RCh z dnia 13 sierpnia 2021 r. przedłożył do publicznej wiadomości projekt tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Wolin i Uznam PLH320019 wraz z informacją o możliwości zapoznania się z rzeczonym projektem oraz możliwości zgłaszania uwag i propozycji względem tych celów do dnia 3 września 2021 r.

W dniu 3 września 2021 r. do tut. Urzędu wpłynęły uwagi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie. Poniżej przedstawiono ustosunkowanie się do uwag do tymczasowych celów ochrony dla siedlisk przyrodniczych oraz gatunków i ich siedlisk, będących przedmiotami ochrony obszaru natura 2000 Wolin i Uznam PLH320019, wynikających z warunków utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony.

Lp.	Składający uwagę	Treść uwagi	
1	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	W uwagach odnoszących się do siedliska 2180 proponuje się zmianę zapisu dotyczącego przyczyn korekty sumarycznej powierzchni siedliska. Jest „Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko 2180 wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego, prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO oraz badań terenowych przeprowadzonych w bieżącym roku na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Międzyzdroje”. Proponowany zapis „Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko 2180 wynika z uznawania za siedliska przyrodnicze regeneracyjnych postaci zespołów roślinnych będących identyfikatorami fitosocjologicznymi opisywanego siedliska przyrodniczego oraz ze znacznie dokładniejszego charakteru prac przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego, prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO oraz badań terenowych przeprowadzonych w latach 2019-2021 na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Międzyzdroje”.	Uwagę częściowo uwzględniono. Opis przyczyn różnicy wynikłej pomiędzy powierzchnią siedliska podaną w aktualnym SDF a rzeczywistą powierzchnią siedliska 2180 w obszarze, przyjął brzmienie: „Korekta powierzchni zajętej przez siedlisko 2180 wynika ze znacznie dokładniejszego charakteru prac (w tym uwzględnienia pełnej definicji siedliska zawartej w krajowych i europejskich poradnikach uznających za siedlisko 2180 także postacie regeneracyjne oraz konieczności ujednolicenia interpretacji siedliska w całym regionie) przeprowadzonych na potrzeby sporządzenia dokumentacji do Planu Ochrony dla Wolińskiego Parku Narodowego, prac nad sporządzeniem dokumentacji PZO oraz badań terenowych przeprowadzonych w latach 2019-2021 na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Międzyzdroje” (dodane treści zaznaczono pogrubioną czcionką).
2	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	W opisie wskaźnika dotyczącego obcych gatunków inwazyjnych w podsycie oraz runie (siedlisko 2180), jest „Osiągnięcie oceny FV z uwagi na nie pełną efektywność metod zwalczania gatunków obcych trudne do realizacji”. Powinno być jest „Osiągnięcie oceny FV z uwagi na niepełną efektywność metod zwalczania gatunków obcych trudne do realizacji”	Uwagę uwzględniono. Błędną formę „nie pełną” zastąpiono formą prawidłową: „niepełną”.
3	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	W opisie siedlisk dotyczącego struktury wiekowej (siedlisko 2180) pojawia się informacja o udziale drzew starych (wiek > 100 lat) na poziomie większym niż 10% (stan FV). Jak należy interpretować udział drzew starych (w odniesieniu do poszczególnych płatów siedliska przyrodniczego czy łącznie wszystkich płatów siedliska w obszarze Natura 2000)? Wątpliwości budzi również utrzymanie regeneracyjnych postaci zespołów roślinnych siedliska przyrodniczego 2180, na gruntach będących w zarządzie Nadleśnictwa Międzyzdroje, w wieku powyżej 100 lat na poziomie większym niż 10% (stan FV).	Uwagi nie uwzględniono. Tymczasowe cele dotyczą całych zasobów siedlisk przyrodniczych, tj. łącznie wszystkich płatów danego typu siedliska. Wskaźnik struktura wiekowa również odnosi się ogólnie do całego zasobu danego siedliska w obszarze. W kolumnie uwagi opisano, iż na przestrzeni 40 lat możliwe jest osiągnięcie stanu właściwego (zgodnie z metodyką GIOŚ jest to wartość nie mniejsza niż 10 % drzew w wieku powyżej 100 lat odnosząca się do sumy powierzchni wszystkich płatów siedliska w obszarze – np. w co 10 płacie osiągniemy 10 % udziału starych drzew).
4	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	W przypadku wskaźnika odnoszącego się do gatunków obcych ekologicznie w drzewostanie (siedlisko 2018) wątpliwość budzi udział sosny zwyczajnej w płatach zaliczonych do <i>Fago-</i>	Uwagi nie uwzględniono. Jak podaje przewodnik metodyczny GIOŚ – w <i>przypadku zespołu Betulo-Quercetum</i> głównymi naturalnymi składnikami

		<p><i>Quercetum</i> oraz <i>Betulo-Quercetum</i>. W przypadku pomorskiego lasu brzoźowo-dębowego <i>Betulo-Quercetum</i> na najuboższych siedliskach nadal dopuszcza się udział sosny, gatunku obcego ekologicznie, na poziomie 50 %. W przypadku regeneracyjnych postaci zespołów roślinnych będących identyfikatorami fitosocjologicznymi siedliska przyrodniczego 2180 nie ma możliwości nawet w dłuższej perspektywie czasowej zakończenia przebudowy wszystkich siedlisk przyrodniczych (powierzchnia około 1000 ha na gruntach Nadleśnictwa Międzyzdroje).</p>	<p>drzewostanu są dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>, brzoza brodawkowata <i>Betula pendula</i> i brzoza omszona <i>Betula pubescens</i>. w warunkach Polski występuje również sosna pospolita <i>Pinus sylvestris</i>. Sosna nie jest pożądanym gatunkiem w siedlisku 2180, szczególnie przy większym pokryciu, jednakże nie jest uznawana tutaj za gatunek obcy ekologicznie.</p> <p>Natomiast obcymi ekologicznie gatunkami występującymi w obrębie siedliska 2180 są gatunki siedlisk żyznych (np. klon jawor, lipa). Zarówno obecność sosny jak i gatunków obcych ekologicznie nie są wskaźnikami kardynalnymi, które mają na tyle decydujący wpływ, aby obniżyć ogólną ocenę siedliska 2018 w obszarze do poziomu U2. Ogólnym celem ochrony jest utrzymanie oceny w stanie niezadawalającym (U1).</p>
5	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>W przypadku ogólnego celu ochrony (siedlisko 2180) pojawia się następująca informacja „Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1)”. Obecnie stan znacznej części płatów siedliska, które zostały uznane za postacie regeneracyjne <i>Betulo-Quercetum</i>, z uwagi na udział sosny w drzewostanie powyżej 50 %, nie może zostać uznany za niezadawalający (U1), jest to aktualnie stan zły (U2). Proponowany zapis „Dążenie do poprawy stanu zachowania”.</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono.</p> <p>Jak opisano wyżej, sosna nie jest gatunkiem obcym ekologicznie, a jej obecność nie ma decydującego wpływu na ogólną ocenę siedliska. Kryterium dotyczące sosny, przy jednoczesnym bogactwie gatunkowym i aktualnym udziale gatunków inwazyjnych oraz obcych geograficznie, nie jest wystarczające do uznania stanu ochrony siedliska 2180 jako stan zły (U2).</p> <p>Natomiast zapis „Dążenie do poprawy stanu zachowania” nie jest zgodny z wykładnią Komisji Europejskiej. Nie jest on precyzyjny, ilościowy i mierzalny. Dlatego też pozostawiono dotychczasowy zapis: „Zachowanie w stanie niezadawalającym (U1)”.</p>
6	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>W przypadku parametrów dotyczących martwego drewna proponuje się ograniczyć opis jedynie do jego ilości (m³) bez wskazywania minimalnej liczby mikrosiedlisk oraz sztuk martwego drewna, które należy osiągnąć w określonej perspektywie czasowej.</p>	<p>Uwaga bezprzedmiotowa.</p> <p>W przedłożonych celach nie wskazywano minimalnej liczby mikrosiedlisk oraz sztuk martwego drewna, które należy osiągnąć w określonej perspektywie czasowej.</p>
7	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	<p>W przypadku siedlisk przyrodniczych, szczególnie kwaśnych dąbrów <i>Quercetea robori-petraeae</i> (9190) oraz fitocenoz zaliczonych do <i>Betulo-Quercetum</i> (2180) znajdujących się na krańcach wałów oraz zagłębieniach między jezorami wydmowymi, położonych w strefie oddziaływania cofki, utrzymanie trwałości lasu powinno być celem nadrzędnym. Osiągnięcie większości celów ochrony z uwagi na długotrwałe występowanie lokalnych podtopień nie będzie możliwe.</p>	<p>Uwagi nie uwzględniono.</p> <p>Cele odnoszą się do sumy powierzchni płatów poszczególnych typów siedlisk. Przykłady opisywane w uwadze stanowią jedynie wybrane płaty siedliska 2180 oraz siedliska 9190. Oceny ogólnej siedliska w obszarze w dokonuje się na podstawie ocen różnych wskaźników. Z kolei dany wskaźnik jest podsumowaniem wskaźników poszczególnych płatów siedliska.</p>

8	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	Z uwagi na specyficzne warunki geologiczne i wodne powinno dopuścić się możliwość stosowania większych zmian w zakresie składów gatunkowych upraw na siedliskach przyrodniczych.	Uwagę uwzględniono. Składy gatunkowe upraw na siedliskach leśnych są ustalone i określone w ramach porozumienia zawartego pomiędzy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Szczecinie a Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie (Porozumienie nr 1/2009 z dn. 23.11.2009 r. z późn. zm.). Długofalowe cele ochrony wskazują na maksymalny w efekt działań ochronnych na rzecz siedlisk przyrodniczych, gatunków i ich siedlisk, jaki możemy uzyskać w danych warunkach ekologicznych. Kolejne zmiany ww. porozumienia są dopuszczalne, jednakże po przeanalizowaniu ich wpływu na stan ochrony przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000, wypowiedzi każdej ze stron oraz ekspertów.
9	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Szczecinie	Z uwagi na niekorzystne warunki (susze) utrzymanie w dłuższej perspektywie czasowej niewielkich i zdegradowanych płatów siedliska przyrodniczego 91D0 budzi poważne wątpliwości.	Uwagi nie uwzględniono. Ocena siedliska została dokonana na podstawie aktualnego rozpoznania w całym obszarze. Ogólny cel ochrony został oceniony jako zły (U2), jako podsumowanie ocen poszczególnych wskaźników został wskazany przedłożonymi dokumentami, a wskaźniki osobno opisane. Istnienie siedliska w obszarze jest zagrożone przede wszystkim ze względu na susze wywołane zmianami klimatycznymi, przyczyniającymi się do pogarszania się warunków hydrologicznych, co doprowadziło do dominacji w płatach trzęślicy modrej. Wskaźnik kardynalny „rodzime gatunki ekspansywne roślin” obniżył ocenę ogólną do poziomu U2 (pozostałe wskaźniki uzyskały oceny U1 lub FV). Przy aktualnej wiedzy, zdaniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie siedlisko 91D0 powinno jednak zachować swój status w obszarze jako przedmiot ochrony (dla przedmiotów ochrony określa się cele ochrony, identyfikuje zagrożenia oraz planuje działania ochronne).

ⁱ Parametry/wskaźniki stanu ochrony, odrębne dla każdego siedliska lub gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, i raportów, o których mowa w art. 38 tej. ustawy.

ⁱⁱ Cel ochrony uwzględnia najnowsze z dostępnych oceny stanu zachowania dla poszczególnych wskaźników, które posłużyły do określenia Przedmiotów celu ochrony.